

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobkyně: N. A.,** zastoupena Mgr. Ervínem Perthenem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135, Hradec Králové, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 5131/VL - 19 - 02 - 2002 ze dne 6. 12. 2002, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 Az 429/2003 - 17 ze dne 12. 8. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2003, č. j. 15 Az 429/2003 - 17, byla odmítnuta žaloba žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2002, č. j. OAM - 5131/VL - 19 - 02 - 2002, kterým byla její žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“), a kterým jí současně nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu s tím, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona. Krajský soud své usnesení odůvodnil tak, že stěžovatelka podala žalobu, která vykazovala nedostatky. Proto ji usnesením vyzval, aby tyto nedostatky odstranila a stanovil jí k tomu lhůtu 10 dnů ode dne doručení tohoto usnesení. Stěžovatelka

však ve stanovené lhůtě tyto nedostatky neodstranila, a proto soud postupoval podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a žalobu odmítl.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatelka domáhá zrušení tohoto usnesení krajského soudu. Namítá porušení zásady rovnosti účastníků řízení, neboť výzva k odstranění vad žaloby jí nebyla zaslána v její mateřštině, ačkoli v řízení vyšla najevo potřeba ustanovení tlumočníka. Tato potřeba vyšla najevo tím, že již z jejího podání (žalobního návrhu) vyplývá, že skutečně neovládá český jazyk. Dále poukazuje na to, že poté, co jí bylo předáno rozhodnutí žalovaného, byla poučena jedním z pracovníků žalovaného, jakým způsobem má podat opravný prostředek, avšak toto poučení spočívalo pouze v zakroužkování a podtržení údajů v rozhodnutí žalovaného. Proto se domnívala, že žaloba je bezvadná a necítila již potřebu využít služeb právního zástupce. Stěžovatelka konečně namítá, že usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné, neboť ve výroku je uvedeno, že se žaloba odmítá, avšak v odůvodnění, že se řízení zastavuje.

Shora uvedené námitky podřazuje stěžovatelka pod § 103 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Soud je však vázán toliko důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 s. ř. s.), nikoli právní kvalifikací těchto důvodů ve vztahu k § 103 s. ř. s. Každý úkon, tedy i uplatnění důvodů kasační stížnosti, posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen (§ 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád /dále jen „o. s. ř.“/, ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s.). V dané věci stěžovatelka ve skutečnosti namítá nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí spočívající v jeho nesrozumitelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a dále tzv. jinou vadu řízení před soudem (nedoručení výzvy k odstranění vad v mateřském jazyce stěžovatelky) ve smyslu téhož ustanovení, přičemž tato vada může mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že námitky stěžovatelky směřují k postupu soudu, a proto nechává jejich posouzení na Nejvyšším správním soudu, a sám se k nim nevyjadřuje.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že stěžovatelka učinila dne 11. 12. 2002 podání v cizím jazyce, které bylo opatřeno českým překladem, které označila jako rozklad a ve kterém uvádí, že nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného a že žádá Ministerstvo vnitra o posouzení její žádosti o udělení statutu uprchlíka. Žalovaný posoudil podání stěžovatelky jako opravný prostředek a postoupil jej Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Toto podání došlo krajskému soudu dne 6. 2. 2003, tedy již za účinnosti soudního řádu správního, a krajský soud je správně dle jeho obsahu posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního. Jelikož podání nesplňovalo náležitosti předepsané soudním řádem správním pro žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, vyzval soud stěžovatelku usnesením ze dne 2. 4. 2003, č. j. 15 Az 429/2003 - 12, aby v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. odstranila zde konkretizované nedostatky žaloby, zejména uvedla žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, a k tomu ji stanovil lhůtu 10 dnů ode dne doručení tohoto usnesení. Současně

stěžovatelku poučil, že nebude-li žaloba ve shora uvedené lhůtě doplněna nebo opravena a v řízení nebude možno pro tento nedostatek možno pokračovat, soud řízení o žalobě usnesením odmítne. Toto usnesení bylo vyhotoveno v českém jazyce a bylo doručeno stěžovatelce 18. 7. 2003. Stěžovatelka však na uvedenou výzvu ve stanovené lhůtě nereagovala.

Podle § 18 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. mají účastníci v soudním řízení správním rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle druhého odstavce tohoto paragrafu pak účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

S námitkou stěžovatelky, že v řízení již vyšla najevo potřeba ustanovení tlumočníka, a proto jí měla být zaslána výzva v jazyce, kterému rozumí, Nejvyšší správní soud nesouhlasí z následujících důvodů; citované ustanovení o. s. ř. je konkretizací čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle kterého platí, že kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Proto musí být § 18 o. s. ř. vykládán v souladu s tímto ustanovením Listiny. Povinnost ustanovit tlumočníka tak vzniká soudu tehdy, pokud o to účastník řízení požádá, dojde-li k ústnímu jednání, a pak pouze za situace, že účastník řízení by pro takovou jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat své práva v řízení před soudem, přičemž tato potřeba musí být zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy bez toho, aby soud aktivně zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky stanovené v § 18 odst. 2 o. s. ř. Účelem vedené právní úpravy Listiny a o. s. ř. je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl touto skutečností znevýhodněn a po jazykové stránce rozumí všemu podstatnému, co je v řízení řečeno. Z čl. 37 odst. 4 Listiny však vyplývá, že iniciativa k uplatnění uvažovaného práva přísluší tomu, kdo komunikujícímu jazyku nerozumí. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že tuto podmínku účastník řízení nesplní, když po obdržení soudní výzvy k odstranění vad podání zůstane procesně nečinný (usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2005 ve věci sp. zn. IV. ÚS 189/05). V dané věci stěžovatelka sice učinila podání v jiném než českém jazyce, avšak sama si zajistila překlad do českého jazyka. Na výzvu k odstranění vad podání nikterak nereagovala. Nejvyšší správní soud rozhodl v duchu zásad tohoto judikátu, a to i z důvodů, které podrobněji rozebírá níže.

Ve věcech přezkumu rozhodnutí správního orgánu ve věci azylu je pravidlem, že jeho účastník neovládá český jazyk. Na druhou stranu právě v řízení o udělení azylu a následně i v řízení o soudním přezkumu správního rozhodnutí žadatel o azyl požaduje ochranu od České republiky. Česká republika mu také po dobu trvání řízení o azylu poskytuje v azylových zařízeních zázemí, které zahrnuje i tlumočnické služby, a to i ve spolupráci s různými nevládními organizacemi. Z tohoto důvodu má účastník řízení o žalobě proti rozhodnutí správního rozhodnutí ve věci udělení azylu objektivní možnost pořídit si překlad listiny zaslané mu soudem a též na ni i reagovat. Opustí-li žadatel o azyl azylové zařízení, dává tím najevo, že je schopen alespoň základní orientace v České republice včetně orientace jazykové. I v tomto případě má však kdykoli možnost dostavit se do azylového střediska a využít jazykové zázemí zde poskytované.

V dané věci byla stěžovatelce doručena výzva k odstranění vad podání do P. s. Č. Ú., které poskytuje žadatelům o azyl výše zmíněné zázemí. Jelikož si tak stěžovatelka objektivně mohla sama opatřit překlad usnesení soudu, jak učinila i v případě žaloby, nevzešla i z tohoto

důvodu v řízení najevo potřeba, aby jí soud ustanovil tlumočníka ve smyslu § 18 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Krajský soud proto nepochybil, jestliže jí zaslal výzvu k odstranění vad podání v českém jazyce. Na tomto závěru nic nemůže změnit ani tvrzení stěžovatelky, že své podání formulovala s pomocí pracovníků žalovaného. V dané věci se jedná o odstranění nedostatků žaloby, bez ohledu na to, jak tyto nedostatky vznikly. Na jejich odstraňování však zaměstnanci žalovaného neměli žádný vliv. Tato námitka stěžovatelky proto není důvodná.

K další námitce Nejvyšší správní soud musí přisvědčit stěžovatelce, že výrok napadeného usnesení obsahuje, že „žaloba se odmítá“ a v odůvodnění soud konstatuje, že řízení o žalobě se zastavuje.

V daném případě krajský soud postupoval a rozhodl podle § 37 odst. 5 s. ř. s., když žalobu odmítl, protože jak bylo již uvedeno, stěžovatelka nedoplnila po výzvě soudu žalobní body a soud nemohl z tohoto důvodu pokračovat v řízení. Z výroku a z odůvodnění napadeného usnesení to jednoznačně vyplývá. Jelikož výrok ani odůvodnění nevzbuzují pochybnosti, podle kterého ustanovení soud postupoval, z jakých důvodů a především jak rozhodl. Nejvyšší správní soud dospěl k názoru, že poslední věta ve druhém odstavci odůvodnění usnesení, že „se řízení o žalobě zastavuje“, je zřejmou nesprávností, zaviněnou administrativně-technickým nedopatřením, kterou je možné odstranit způsobem stanoveným a předpokládaným v § 54 odst. 4 a § 55 odst. 5 s. ř. s. a která tudíž nezpůsobuje nezákonnost a ani nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nesrozumitelnosti tak, jak se toho dovolává stěžovatelka.

Krajský soud v Ústí nad Labem se z uvedených důvodů nedopustil pochybení, jestliže žalobu stěžovatelky odmítl. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 22. září 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu